

Vsebinsko in finančno poročilo o izvajanju posebnih nalog osrednje območne knjižnice
(Obrazec za poročanje)

Poročevalsko leto 2017

Osnovni podatki

Polni naziv knjižnice:	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem
Naslov (sedež):	Na gradu 1, 2390 Ravne na Koroškem
Odgovorna oseba:	mag. Irena Oder, direktorica
Telefon:	02 87 05 424
Elektronska pošta:	irena.oder@rav.sik.si
Številka pogodbe	3340-17-091011

Vsebine v sklopih posebnih nalog, ki jih je knjižnica izvedla v letu 2017:

Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij	Da
Strokovna pomoč knjižnicam območja	Da
Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva	Da
Usmerjanje in izločanje knjižničnega gradiva s svojega območja	Da

Ocena izvedenih posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2017¹

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij²

1.1 območna zbirka, obseg dejavnosti, dostopnost in promocija zbirke

Povečan izbor klasičnega knjižničnega gradiva je tudi v letu 2017 predstavljalo zgolj gradivo iz obveznega izvoda, ki jih sofinancirajo javne ustanove iz proračunskih sredstev. Ta nam na območju vsaj delno zagotavlja pregled knjižne produkcije na Slovenskem. Gradivo, ki ga dobimo preko obveznega izvoda, smo v skladu s pravilnikom obdelali in uvrstili v zbirko in našim uporabnikom in uporabnikom osrednjih knjižnic območja omogočili izposojanje tega gradiva z osebno izposojajo, brezplačno medknjižnično izposojajo in oddaljenim dostopom do informacij.

Po navodilih MZK nismo načrtovali nakupa klasičnega knjižnega gradiva, saj je bila prioriteta nakup podatkovnih baz.

Izvedli smo nakup **2 podatkovnih baz za vse splošne knjižnice na območju**, za eno, **Tax-Fin-Lex** (pravno področje) pa smo imeli naročnino poravnano do polovice leta.

Preko konzorcija COSEC smo izvedli nakup podatkovne baze **Press Reader** (več kot 5.000 naslovov časnikov in časopisov), **Arhiv Večera** pa je knjižnica izvedla samostojno. Zaradi premajhne uporabe in prevelikega stroška za Tax-Fin-Lex na predlog knjižnic območja nismo več podaljšali naročnine.

Dostop do podatkovnih baz je uporabnikom na podlagi IP naslovov iz lokacij posamezne knjižnice ali z **oddaljenim dostopom** zagotovljen **v vseh splošnih knjižnicah in njihovih enotah na območju**.

Skupaj smo za potrebe območja v letu 2017 zagotovili **2.247** izvodov knjižnega gradiva in 2 e-vira. Gradivo je bibliografsko obdelano v sistemu COBISS in na voljo uporabnikom na območju z osebno izposojajo in brezplačno medknjižnično izposojajo med knjižnicami na območju.

¹ Pri vsaki izvedeni posebni nalogi OOK navedite dosežene letne cilje, kratek opis in obseg naloge ter ocenite učinke oziroma dosežene rezultate.

² Vsebino vpišite v bela polja.

Za knjižnice in uporabnike na območju je seznam gradiva objavljen tudi na naši spletni strani.			
Javna dostopnost dokumentov (vpišite spletni naslov)	Spletni naslov: http://www.rav.sik.si/informacije/katalog-informacij-javnega-znacaja		
Upravljanje knjižnične zbirke	Spletni naslov: http://www.rav.sik.si/images/pdf/Dokument_o_nabavni_politiki_2013.pdf		
Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva	Spletni naslov: http://www.rav.sik.si/informacije/katalog-informacij-javnega-znacaja/seznam-strateskih-in-programskih-dok/letni-nacrti-za-nakup-gradiva		
Seznam knjižničnega gradiva (sredstva OOK)	http://www.rav.sik.si/e-knjiznica/elektronski-viri		
Izvajanje brezplačne medknjižnične izposoje znotraj območja OOK	OOK→OOK	OK→OOK	OK→OK
	☐	☐	☐
Brezplačna medknjižnična izposoja za uporabnika	OOK→OOK	OK→OOK	OK→OK
	☐	☐	☐
Posebne zbirke regionalnega značaja (navedite novosti)			
Ni bilo novosti.			
Domoznanska zbirka regionalnega značaja (navedite novost)			
V letu 2017 smo od družine Dolinšek v dar prejeli tudi zapuščino Maksa Dolinška – evidenčni popis slikovnega gradiva obsega 4 albume in 2 škatli negativov, 3 škatle diapozitivov, 176 fotografij in 1 album, 7 kolutov filmov.			
Naročene podatkovne zbirke (naslovi, dostopnost, cena)			
Preko konzorcija COSEC smo izvedli nakup podatkovne baze Press Reader (2.678,09 EUR), Arhiv Večera (2.919,92 EUR) pa je knjižnica izvedla samostojno. Zaradi premajhne uporabe in prevelikega stroška za Tax-Fin-Lex na predlog knjižnic območja nismo več podaljšali naročnine. Dostop do podatkovnih baz je uporabnikom na podlagi IP naslovov iz lokacij posamezne knjižnice ali z oddaljenim dostopom zagotovljen v vseh splošnih knjižnicah in njihovih enotah na območju. Za Tax-Fin-Lex (pravno področje) pa smo imeli še iz prejšnjega leta naročnino poravnano do polovice leta.			
PressReader			
a) način dostopa DD			
b) vir financiranja OOK1			
Arhiv Večera			
c) način dostopa DD			
d) vir financiranja OOK1			

Učinki in doseženi rezultati:

V letu 2017 je bil poudarek na e-virih, saj glede na razpoložljiva sredstva in navodila ministrstva nismo načrtovali nakupa druge znanstvene in strokovne literature, niti zahtevnejšega leposlovnega gradiva, drugih uradnih publikacij, periodike in referenčnega gradiva v klasični obliki.

Ocenjujemo, da je Koroška osrednja knjižnica v letu 2017 za potrebe izvajanja posebne naloge zagotavljanja povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij v soglasju z osrednjimi knjižnicami na območju zagotovila dostop do **2 e-virov**. Za knjižnice in uporabnike na območju pa je predvsem pomembno, da smo zagotovili dostop tudi izven lokacije knjižnice

(**ODDALJEN DOSTOP**). Uporaba storitve dostopa na daljavo v osrednji območni knjižnici narašča, medtem ko je v drugih splošnih knjižnicah kljub promociji še vedno nezadovoljiva.

Svojim uporabnikom knjižnica tudi z obveznim izvodom publikacij nudi širši izbor knjižničnega gradiva, ki vsaj delno ustreza njihovim potrebam po informacijah, izobraževanju, raziskovanju, zadovoljevanju kulturnih potreb in kvalitetnemu preživljanju prostega časa. Koroška osrednja knjižnica obvezni izvod publikacij prejema kot z Zakonom o obveznem izvodu določena deponitarna ustanova za obvezni izvod, s čimer je postala prejemnik obveznega izvoda tistih publikacij, ki jih sofinancirajo javne ustanove iz proračunskih sredstev. Obvezni izvod je pomemben pri izgradnji knjižnične zbirke za celotno območje. S povečanim in zahtevnejšim izboru knjižnega gradiva (obvezni izvod) smo v letu 2017 pridobili **2.247** izvodov knjižnega gradiva.

Območna zbirka še naprej služi uporabnikom širšega območja z **osebno izposajo, brezplačno medknjižnično izposajo in oddaljenim dostopom do informacij** za vse splošne knjižnice na območju. Na osnovi konzorcijske pogodbe med OOK in dogovora s splošnimi knjižnicami območja uspešno vodimo in izvajamo za uporabnika brezplačno medknjižnično izposajo. Zadovoljni smo z menjavo dobavitelja te storitve v letu 2016, saj analiza kaže, da nobena od območnih knjižnic sredstev, namenjenih za brezplačno medknjižnično izposajo, ne prekoračuje. Cilj brezplačne storitve za končnega uporabnika na vsakem od območij je dosežen, ne glede na to ali je uporabnik osrednje, območne ali krajevne knjižnice.

Koroška osrednja knjižnica kot nosilka projekta spremlja delovanje in učinkovitost novega izvajalca paketnih storitev na območju ter sproti rešuje morebitne težave v zvezi z izvajalcem storitve.

V letu 2017 je knjižnica imela **789** članov s širšega območja, ki so si izposodili **35.802** enot gradiva.

Koroške knjižnice na območju smo si med seboj po medknjižnični izposoji posredovale **287 enot knjižničnega gradiva in 14 dokumentov**.

2. Strokovna pomoč knjižnicam na območju

(podrobnejši opisi in izdelave strokovnih elaboratov za osrednje knjižnice na območju za potrebe knjižnične dejavnosti npr. širitev knjižnične mreže, vzpostavitev novih izposojevališč, oprema IKT...) v prilogah na koncu

2.1 svetovalno delo za območje OOK

S svetovalnim delom smo koordinirali razvoj knjižnične dejavnosti na našem območju za 4 osrednje knjižnice na območju (12 koroških občin). S skupnim načrtovanjem v okviru knjižnične dejavnosti, ki so skupnega pomena, spodbujamo enakomeren razvoj dejavnosti na našem območju, usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema, izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic. S srečanji, prireditvami in primeri dobre prakse spodbujamo sodelovanje med knjižnicami in uvajanje novih oblik dela, poslovanja in tehnologije. Ugotavljali in opredeljevali smo razvojne potrebe glede IKT. Sodelovali smo s šolskimi knjižnicami na območju OOK in pripravili različne bibliopedagoške dejavnosti za učence in dijake. V sodelovanju z OK smo koordinirali in izvajali knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov, še posebno za slepe in slabovidne ter starejše in ljudi s težavami v duševnem razvoju. S skupnimi projekti smo izboljšali promocijo dela splošnih knjižnic na koroškem območju.

Program našega delovanja in sodelovanja nastaja skupaj z območnimi knjižnicami in je odraz potreb naših uporabnikov in strokovnih delavcev knjižnic območja.

Sodelovanje s knjižničarji splošnih knjižnic regije temelji na načelih etičnega kodeksa knjižničarjev in uveljavljenimi izhodišči knjižničarske stroke.

Strokovne delavce knjižnic smo obveščali o delovanju in sklepih na nacionalnem nivoju.

Svetovali smo tudi posameznikom in študentom bibliotekarstva in izvedli eno mentorstvo študentki bibliotekarstva.

Sodelovanje s knjižničarji splošnih knjižnic regije je temeljilo na izmenjavi izkušenj in znanja, skupnih

projektih, obveščanju (e-pošta, telefon, individualni pogovori). Vsem knjižnicam je bilo predstavljeno vsebinsko in finančno poročilo o izvedbi posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2016, pošiljajo se jim tudi zapisniki in drugo gradivo. Pri pripravi vsebinskega programa za delo OOK v letu 2017 so sodelovale vse knjižnice na območju in predlagale vsebine za program. Strokovna pomoč knjižnicam je zajemala tudi različno individualno svetovanje in sodelovanje v zvezi s strokovnimi vprašanji in dilemami, s katerimi se srečujemo pri izvajanju knjižnične dejavnosti (knjižničarska zakonodaja, razni predpisi s področja knjižničarstva, delovna razmerja, delo z uporabniki s posebnimi potrebami, IKT oprema in zagotavljanje nemotenega delovanja dostopa na daljavo do podatkovnih zbirk, bibliografska obdelava knjižničnega gradiva, koordinacija domoznanstva, Kamra, digitalizacija ...). V letu 2017 smo se z direktoricami osrednjih splošnih knjižnic na območju sestali trikrat. Na srečanjih smo jih seznanili s poročilom izvajanja nalog OOK v letu 2016, s programom izvajanja območnih nalog na območnem in nacionalnem nivoju **v letu 2017**, zagotavljanjem dostopa do e-virov, določitvijo tem strokovnih srečanj knjižnic na območju, brezplačno medknjižnično izposajo na območju, skupnim projektom za najstnike »Knjižne mišice«.

2.1.1 strokovno usposabljanje zaposlenih iz knjižnic na območju

Za knjižničarje splošnih knjižnic smo pripravili naslednja **izobraževanja**:

- **Mediacija – igra besed** (delavnica MOCIS), 19 udeležencev
- **Predstavitve spletne aplikacije EBONITETE**, ki nudi popoln pregled več kot 200.000 poslovnih subjektov.
- **Vrednotenje književnosti v knjižnicah in razvoj bralne kulture I**, Dobreknjige.si, NUK
- **Vrednotenje književnosti v knjižnicah in razvoj bralne kulture II.**, Dobreknjige.si, NUK
- Strokovno srečanje **Uresničevanje koncepta domoznanske bibliografije serijskih publikacij in izbor člankov za domoznanstvo na primeru Koroškega območja z zamejstvom**, ki smo ga začeli uresničevati lansko leto.

Z osrednjimi knjižnicami na območju smo sodelovali in svetovali tudi pri:

- načrtovanju in organizaciji pridobivanja domoznanskega gradiva za knjižnice na območju;
- informiranju zavezancev za obvezni izvod;
- seznanjanju uporabnikov z domoznanskimi zbirkami na območju (predstavitve regijskih zbirk);
- bibliografski obdelavi gradiva;
- objavljanju dokumentov na portalu Kamra in pridobivanju potencialnih partnerjev;
- brezplačni medknjižnični izposoji na območju;
- dejavnostih za uporabnike s posebnimi potrebami;
- izvajanju mentorstva za študente bibliotekarstva (1);
- izvajanju dejavnosti za najstnike »Knjižne mišice«;
- Slovenski študijski knjižnici Celovec, edini knjižnici za zamejce v Avstriji, smo nudili strokovno pomoč pri katalogizaciji, statistiki in izposoji.

2.1.2 promocija območnosti

Območnost smo promovirali s seznanjanjem javnosti preko obvestil, letakov, vabil, objavami v javnih medijih (časniki, lokalne televizije, programi in koledarji prireditvev na Koroškem...) in na spletnih straneh knjižnic na območju.

Posebno pozornost in skrb smo posvetili promociji domoznanske dejavnosti in digitalizacije (Kamra in dLib), promociji e-virov, bralne značke za odrasle »Korošci pa bukve beremo« in dejavnosti za najstnike »Knjižne mišice«, brezplačni medknjižnični izposoji in storitvam za uporabnike s posebnimi potrebami.

2.1.3 sodelovanje z nacionalno knjižnico

Redno smo sodelovali s koordinacijsko službo NUK in se udeleževali sestankov, srečanj in

izobraževanj. Strokovni delavci Koroške osrednje knjižnice sodelujemo v delovnih skupinah: za domoznanstvo, sistemskih administratorjev, koordinatorji OOK, direktorji OOK, uredniki in člani odbora regijskega portala Kamra.

Udeležili smo se naslednjih izobraževanj, ki jih je za osrednje območne knjižnice pripravila NUK:

- **PressReader**, delavnica, NUK(1)
- **Vrednotenje književnosti v knjižnicah in razvoj bralne kulture I**, Dobreknjige.si, (2)
- **Raznolikost v sodelovanju**, mednarodno strokovno usposabljanje za delo v večkulturnem okolju, Knjižnica Novo mesto, (2)
- **Nikoli ne reci, da te je strah**, seminar, NUK, (1)
- **Vrednotenje književnosti v knjižnicah in razvoj bralne kulture II.**, Dobreknjige.si, NUK, (2)

Kot vsako leto, smo tudi v letu 2017 sodelovali pri Prostorski analizi mreže splošnih knjižnic (PAM)

2.2 vsebinska opredelitev in izbor projektov (območje, država)

2.2.1 lastni projekti OOK za potrebe celotnega območja

KBL (Koroški biografski leksikon) v elektronski obliki gradi naša knjižnica že od leta 1999.

V letu 2017 smo nadaljevali z dograjevanjem zbirke bio-bibliografskih podatkov o osebnostih, ki so prispevale tehten delež k razvoju Koroške s celotnega območja. Vse leto gesla tudi ažuriramo z novimi bibliografskimi podatki in dosežki avtorjev.

Dodanih je bilo **12 novih** gesel. Skupaj zajema Koroški bibliografski leksikon **173 gesel** www.rav.sik.si.

2.2.2 skupni projekti OOK v sodelovanju z OK območja

- **Korošci pa bukve beremo**
Zelo uspešen je naš skupni projekt s področja razvijanja bralne kulture z bralno značko za odrasle »**Korošci pa bukve beremo**«, ki smo jo ponovno dopolnili z »lahkim branjem« in v projekt vključili tudi uporabnike s posebnimi potrebami ter zamejce. Za bralno značko je bralo 213 bralcev, od tega 25 iz zamejstva.
- **Dostop do e-virov**
Dostop do e-virov je bil zagotovljen za vse splošne knjižnice in njihove enote na območju.
- **Brezplačna medknjižnična izposoja za uporabnike na območju**
Tudi v letu 2017 smo uporabnikom območja zagotavljali brezplačno medknjižnično izposajo med koroškimi splošnimi knjižnicami. Podrobneje v poročilu **PRILOGA 1**
- **Knjižne mišice, projekt za najstnike**
Projekt je nastal v sodelovanju z Debatnim krožkom Gimnazije Ravne na Koroškem in vseh koroških splošnih knjižnic z namenom pritegniti mlade in spodbuditi bralno kulturo med njimi. Pripravili smo igre po vzoru Knjižnih olimpijskih iger, kjer se je skozi različne discipline merila kapaciteta knjižnih mišic sodelujočih. V vsaki od koroških splošnih knjižnic smo izvedli dve prireditvi. Skupaj se je projekta udeležilo **231** osnovnošolcev in dijakov.
- **Digitalizacija** (poročamo pri točki 3.7).
- **Kamra** (poročamo pri točki 3.7).

2.2.3 skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi OOK (nacionalni nivo)

- **Rastem z e-viri**, nakup e-gradiv v sodelovanju s COSEC in zagotavljanje dostopa na daljavo, nadgradnja in posodobitev programa za izdelavo statistike dostopa na daljavo, izobraževanje za uporabo podatkovnih zbirk.
- **Kamra**, sodelovali smo pri vseh aktivnosti v zvezi s portalom in na sestankih urednikov ter v nadzornem odboru.
- **Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika na vseh območjih**, Koroška osrednja knjižnica je nosilec projekta.
- **Portal Dobreknjige.si**, sodelovali smo v uredniškem odboru spletnega portala s priporočilno kakovostno literaturo.
- **Pripovedovalski večeri za odrasle 2017/2018**, podpisan dogovor o sodelovanju z

<p>Mariborsko knjižnico, izvedli 1 pravljčni večer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promocija območnosti, pridružili smo se vsem aktivnostim, namenjenim skupni promociji.
<p>2.2.4 skupni projekti mednarodnega sodelovanja (samo navedite projekte)</p>
<p>2.3 sodobne informacijske storitve za uporabnike, ki se izvajajo na posameznem območju OOK ali v vsej državi</p> <p>Uporabnikom smo v letu 2017 omogočili oddaljen dostop in dostop iz knjižnice do izbranih elektronskih virov. V nekaterih knjižnicah smo uvedli tudi informiranje preko mobilni aplikacij, s katerimi želimo uporabnikom na sodobnejši način podati prve informacije o novostih, dogajanjih v knjižnicah.</p>
<p>2.4 analize stanja razvitosti in potreb knjižnične dejavnosti, analize razvojnih potreb glede informacijske tehnologije, računalniških sistemov in digitalizacije območju</p> <p>Analiza razvojnih potreb glede IT in računalniških sistemov je bila izvedena in pokazala še vedno določeno količino zastarelih naprav in veliko potrebo po novejših sistemih. Zaradi omejenih denarnih sredstev ne moremo potešiti zadostne potrebe po novejših računalniških sistemih in informacijskih tehnologij tako za uporabnike kot za zaposlene. V knjižnicah poskušamo vsako leto zastarele računalniške sisteme nadomestiti z novejšimi ali vsaj programsko posodobiti sisteme, ker je nabava strojne opreme povezana s višjimi stroški. V vseh knjižnicah na območju se je tudi pokazalo, da bo potrebna posodobitev omrežnih naprav.</p> <p>Analize stanja razvitosti na območju nismo izvedli.</p> <p>Digitalizacija je zastavljena dolgoročno, saj želimo ohraniti, zaščititi in hkrati olajšati dostop do starejšega, dragocenega in redkega domoznanskega gradiva in rokopisov in ostale kulturne dediščine.</p>
<p>2.5 razvoj in načrtovanje občinskih in medobčinskih knjižničnih mrež</p>
<p>2.6 izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva s širšega območja OOK</p> <p>Sodelovali smo z Oddelkom za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo pri Filozofski fakulteti v Ljubljani ter omogočili tritedensko obvezno prakso in mentorstvo študentki magistrskega študija bibliotekarstva.</p>
<p>2.7 sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju in skupen razvoj bibliopedagoških dejavnosti</p> <p>S šolskimi knjižnicami na koroškem območju načrtno in učinkovito sodelujemo, področje sodelovanja oziroma pestrost prireditev in dejavnosti pa iz leta v leto raste. S skupnim načrtovanjem dejavnosti širimo prepoznavnost koroških knjižnic. S tem poskušamo mlade motivirati za obisk in uporabo naše in tudi knjižnic širšega območja Koroške. V sodelovanju šolskimi knjižnicami načrtujemo in izvajamo raznotere dejavnosti v bibliopedagoškem, izobraževalnem in tudi zgolj motivacijskem smislu. Med predstavitvami knjižnice in vodenimi ogledi šolarje s koroškega območja seznanjamo z uporabo knjižnice, informiramo o vrstah gradiva, obsegu knjižnične zbirke in knjižničnih dejavnostih s poudarkom na dejavnostih za mlade. Usposabljammo jih za samostojno uporabo knjižnice, iskanje gradiva v bazi COBISS+ oziroma mCobiss ter pomagamo pri orientaciji v knjižnici. Razložimo jim osnove UDK-sistema postavitve gradiva. Predstavimo jim uporabo naše spletne strani in raznih elektronskih baz podatkov ter portal Biblos. Bibliopedagoške ure z uvajanjem v iskanje gradiva in uporabo knjižnice ter njenih storitev smo pripravili v sodelovanju s šolami iz občin Slovenj Gradec, Dravograd in Muta. Obiskalo nas je 12 skupin, skupno 300 obiskovalcev. Za koordinacijo obiskov smo porabili 6 ur.</p> <p>S šolami na območju sodelujemo tudi v motivacijskem projektu za najstnike, Knjižne mišice. Z njim najstnike na zabaven način motiviramo za uporabo knjižnice in njenih storitev. Na koroškem območju je v 8 projektnih srečanjih lani sodelovalo 231 mladih – 55 v Dravogradu, 80 v Radljah ob Dravi, 35 v Slovenj Gradcu in 61 v Koroški osrednji knjižnici. Za koordinacijo Knjižnih mišic smo porabili 16 ur.</p> <p>S šolami z našega območja vsako leto sodelujemo tudi pri stripovskem razpisu – lani smo s širšega območja prejeli 24 prispevkov na razpis, za koordinacijo pa porabili 6 ur.</p> <p>Najnovejši projekt, Branje za mlade, namenjen najstniškim bralcem, se je začel šele v septembru, nanj</p>

so se doslej poleg šol z ožjega območja prijavile tudi 1. in 2. osnovna šola iz Slovenj Gradca in Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd. Za koordinacijo smo porabili 3 ure.

2.8 knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov za celotno območje

Koroška osrednja knjižnica izvaja tudi dejavnosti za uporabnike s posebnimi potrebami bodisi v prostorih knjižnice ali v institucijah, kot so domovih za ostarele, enote varstveno-delovnih centrov, šole s prilagojenim programom in različna društva, ki vključujejo uporabnike s posebnimi potrebami.

Knjižnica na obisku je storitev, ki ponuja brezplačno dostavo knjig na dom bolnim, ostarelim in invalidom.

KOK se trudi tudi za fizično dostopnost invalidom (klančine, dvigala), slepim in slabovidnim so na voljo pripomočki za branje (lupe, povečevalniki, bralna očala ...), knjige z večjim tiskom so posebej izpostavljene in označene, na voljo so zvočne knjige na različnih nosilcih (zvočne kasete, CD...), knjige v brajici, ... za uporabnike s težavami pri branju izvajamo poseben projekt »**Lahko branje**«. Nudimo strokovno pomoč (svetovanje, pomoč pri iskanju gradiva, spremljavo ob obisku in na prireditvah).

Lažje berljivo gradivo ter zvočne knjige so v knjižnici postavljene ločeno in ustrezno označene, na voljo je tudi elektronska lupa za branje ter več kompletov navadnih lup. Redno sodelujemo z OŠ Juričev Drejček (šola s prilagojenim programom), Centrom za usposabljanje, delo in varstvo (CUDV) Črna na Koroškem, OZARA Slovenije (osebe s težavami v duševnem razvoju), Varstveno delovnim centrom (VDC) Ravne na Koroškem, varno hišo Slovenj Gradec, Zavodom RISA (lahko branje), HOSPIC Slovenija, Društvom invalidov Koroške, Društvom upokojencev Ravne na Koroškem, Koroškim medgeneracijskim centrom, Domom starejših Na fari Prevalje ... Za uporabnike s posebnimi potrebami izvajamo bibliopedagoške ure, razstave, druge prireditve, jih spodbujamo k branju za bralno značko – lahko branje (Korošci pa bukve beremo), kjer vključujemo stanovalce domov starejših in varstveno delovnih centrov, pravila pa prilagodimo njihovim bralnim sposobnostim.

Osebam s posebnimi potrebami omogočamo, da aktivno oblikujejo program na prireditvah in na njih tudi sodelujejo.

S **slušno zanko** sta opremljena dva prostora (razstavišče in Kuharjeva dvorana), kjer se odvija večina naših prireditev. Tako imajo gluhi in naglušni uporabniki brez težav možnost spremljati naše prireditve. Koroška osrednja knjižnica je članica **Društva za prilagojeno obliko komunikacij LABRA** (pomeni lahko branje), to je društvo oseb, ki združujejo svoje delo, trud, zmožnosti in po potrebi tudi sredstva za doseg cilja, da bi imeli vsi ljudje dostop do informacij v zanje razumljivi obliki, kar bi privedlo do tega, da bi se lahko tudi osebe s težavami na področju branja in razumevanja same izražale o svojih potrebah, odločale o svojem življenju in enakopravno ter samostojno odločale o stvareh, pomembnih za njihovo bivanje in življenje v svoji okolici. Društvo vzpodbuja in aktivno izvaja dejavnosti za napredek celovite družbene skrbi na področju storitev za osebe s posebnimi potrebami ter ostale, ki bodo uporabljali prilagojene oblike komunikacije. KOK aktivno sodeluje in s svojim delom prispeva k uresničevanju ciljev in nalog Društva LABRA.

Občina Ravne na Koroškem je invalidom prijazna občina, pri pridobitvi tega statusa je Koroška osrednja knjižnica odigrala pomembno vlogo.

2.9 sodelovanje z drugimi območnimi knjižnicami (brez projektov)

Z drugimi območnimi knjižnicami smo sodelovali na naslednjih področjih: dostop na daljavo do elektronskih virov za vse OOK, ki ga zagotavlja NUK; konzorcijski nakup e-gradiv v sodelovanju s COSEC; Kamra; brezplačna medknjižnična izposoja v vseh območjih (KOK je nosilec projekta); portal Dobreknjige.si; promocija območnosti; analiza območja osrednje območne knjižnice; izmenjava izkušenj in dobrih praks; načrtovanje projektov; izobraževanje; razvoj IKT opreme; nove tehnologije in e-storitve; sodelovanje v delovnih skupinah; sodelovanje z Mariborsko knjižnico pri Pravljičnih večerih za odrasle; sodelovanje s koordinacijo NUK.

2.10 mednarodno sodelovanje na območju OOK (cilji, koordinacija ali izvedba, brez projektov in zamejcev)

2.11 usklajevanje in načrtovanje vzdrževanja računalniških sistemov v osrednjih knjižnicah (OK) na območju OOK

Usklajevanje računalniških sistemov v osrednjih knjižnicah je odvisno tudi od za to namenjenih sredstev. V letu 2017 ponovno ni bilo razpisa IKT opreme, s pomočjo katerega bi lahko v knjižnicah nabavili računalniško opremo za uporabnike ali za zaposlene (odvisno od razpisa).

V knjižnicah počasi in postopoma prehajamo na novejšje sisteme, pač glede na razpoložljiva sredstva, še vedno pa se soočamo z zelo zastarelimi sistemi. Večja vzdrževanja so bila potrebna pri starejših računalniških sistemih.

Učinki in doseženi rezultati:

S svetovalnim delom smo koordinirali razvoj knjižnične dejavnosti na našem območju za 4 osrednje knjižnice na območju (12 koroških občin). S skupnim načrtovanjem v okviru knjižnične dejavnosti, ki so skupnega pomena, spodbujamo enakomeren razvoj dejavnosti na našem območju, usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema, izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic. S srečanji, prireditvami in primeri dobre prakse spodbujamo sodelovanje med knjižnicami in uvajanje novih oblik dela, poslovanja in tehnologije. Ugotavljali in opredeljevali smo razvojne potrebe glede IKT. Sodelovali smo s šolskimi knjižnicami na območju OOK in pripravili različne bibliopedagoške dejavnosti za učence in dijake. V sodelovanju z OK smo koordinirali in izvajali knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov, še posebno za slepe in slabovidne ter starejše in ljudi s težavami v duševnem razvoju. S skupnimi projekti smo izboljšali promocijo dela splošnih knjižnic na koroškem območju.

Program našega delovanja in sodelovanja nastaja skupaj z območnimi knjižnicami in je odraz potreb naših uporabnikov in strokovnih delavcev knjižnic območja.

Sodelovanje s knjižničarji splošnih knjižnic regije temelji na načelih etičnega kodeksa knjižničarjev in uveljavljenimi izhodišči knjižničarske stroke.

Svetovali smo tudi posameznikom in študentom bibliotekarstva in izvedli eno mentorstvo študentki bibliotekarstva.

Sodelovanje s knjižničarji splošnih knjižnic regije je temeljilo na izmenjavi izkušenj in znanja, skupnih projektih, obveščanju (e-pošta, telefon, individualni pogovori).

Strokovna pomoč knjižnicam je zajemala tudi različno individualno svetovanje in sodelovanje v zvezi s strokovnimi vprašanji in dilemami, s katerimi se srečujemo pri izvajanju knjižnične dejavnosti (knjižničarska zakonodaja, razni predpisi s področja knjižničarstva, delovna razmerja, delo z uporabniki s posebnimi potrebami, IKT oprema in zagotavljanje nemotenega delovanja dostopa na daljavo do podatkovnih zbirk, bibliografska obdelava knjižničnega gradiva, koordinacija domoznanstva, Kamra, digitalizacija ...).

Uporabnikom smo v letu 2017 omogočili oddaljen dostop in dostop iz knjižnice do izbranih elektronskih virov. V nekaterih knjižnicah smo uvedli tudi informiranje preko mobilni aplikacij, s katerimi želimo uporabnikom na sodobnejši način podati prve informacije o novostih, dogajanjih v knjižnicah. Analiza razvojnih potreb glede IT in računalniških sistemov je bila izvedena in pokazala še vedno določeno količino zastarelih naprav in veliko potrebo po novejših sistemih. Zaradi omejenih denarnih sredstev ne moremo potešiti zadostne potrebe po novejših računalniških sistemih in informacijskih tehnologij tako za uporabnike kot za zaposlene. V knjižnicah poskušamo vsako leto zastarele računalniške sisteme nadomestiti z novejšimi ali vsaj programsko posodobiti sisteme, ker je nabava strojne opreme povezana s višjimi stroški. V vseh knjižnicah na območju se je tudi pokazalo, da bo potrebna posodobitev omrežnih naprav. Razvijanje skupnih projektov s knjižnicami območja je zastavljeno dolgoročno. Ocenjujemo, da smo v letu 2017 ohranili sodelovanje knjižnic v regiji in da so dosežena mnenja glede konkretnih in dolgoročnih ciljev vzpodbudna za nadaljnje delo.

Na področju strokovnega sodelovanja se trudimo med knjižnicami doseči zastavljene cilje, s svetovanjem reševati strokovna vprašanja ter uvesti nove storitve. S svetovalnim delom in skupnim načrtovanjem v okviru knjižnične dejavnosti, ki so skupnega pomena, smo koordinirali

razvoj knjižnične dejavnosti na našem območju za dvanajst koroških občin, spodbujali enakomeren razvoj dejavnosti štirih osrednjih knjižnic, skrbeli za usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema, izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic. S prireditvami, srečanji, izobraževanji in primeri dobre prakse smo spodbujali sodelovanje med knjižnicami. Sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju OOK je vzorno, a bi lahko bilo še boljše.

Z drugimi območnimi knjižnicami smo sodelovali na naslednjih področjih: dostop na daljavo do elektronskih virov za vse OOK, ki ga zagotavlja NUK; konzorcijski nakup e-gradiv v sodelovanju s COSEC; Kamra; brezplačna medknjižnična izposoja v vseh območjih (KOK je nosilec projekta); portal Dobreknjige.si; promocija območnosti; analiza območja osrednje območne knjižnice; izmenjava izkušenj in dobrih praks; načrtovanje projektov; izobraževanje; razvoj IKT opreme; nove tehnologije in e-storitve; sodelovanje v delovnih skupinah; sodelovanje z Mariborsko knjižnico pri Pravljičnih večerih za odrasle; sodelovanje s koordinacijo NUK.

3. Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

3.1 načrtovanje in koordinacija pridobivanja domoznanskega gradiva za knjižnice na območju OOK

Koroška osrednja knjižnica je koordinirala zbiranje, obdelavo in hranjenje vseh vrst domoznanskega gradiva. S knjižnicami na območju smo se dogovorili o večji aktivnosti posameznih knjižnic v njihovem okolju. Določena literatura in gradivo se najlažje pridobivajo na lokalnem območju, kjer lahko posamezna knjižnica tudi sledi produkciji. Gre predvsem za gradivo, ki se izdaja v manjši nakladi, brez CIP zapisa, brez velike promocije in ga je zato težje izslediti (brošure društev in organizacij, siva literatura ...).

S tem vsako leto poskušamo dosegati skupni cilj: usklajeno koordinacijo zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva, v nadgradnji pa kvalitetnejše zahtevnejše analitične informacije, digitalizacijo pomembnega in dragocenega domoznanskega gradiva in objavo digitalnih dokumentov na portalu dLib ter objavo zgodb na portalu Kamra.

V letu 2017 smo za področje širšega območja (Koroška) na osnovi že izdelanih kriterijev obdelovali in dokumentirali članke in prispevke za domoznanski katalog CARINTHIACA ter sledili kriterijem za obdelavo člankov v sodelovanju s Slovensko bibliografijo. Gre za prispevke in članke iz revij, časopisov, zbornikov ..., ki se nanašajo na Koroško, zamejsko Koroško in koroške avtorje. To nam je v veliko pomoč pri posredovanju informacij uporabnikom. Lokalna bibliografija Koroške (vzajemna baza COBISS od leta 1994 dalje) vsebuje **45.679** zapisov.

V letu 2017 je bilo evidentiranih **3.355** časnikov, časopisov in revij, kreiranih je bilo **1.432** zapisov za članke, od tega **908** za širše območje.

Organizirali smo strokovno srečanje na temo Uresničevanje koncepta domoznanske bibliografije serijskih publikacij in izbor člankov za domoznanstvo na primeru Koroškega območja z zamejstvom, ki smo ga začeli uresničevati lansko leto.

V domoznanskem oddelku smo v letu 2017 pridobili, strokovno obdelali v sistemu Cobiss in dokumentirali **314 enot** gradiva: 178 izvodov knjig z domoznansko vsebino, 63 letnikov časopisov, časnikov, glasil iz vse Koroške krajine in iz zamejske Koroške, 3 raziskovalne naloge, 22 diplomskih del, 1 magistrsko delo, 11 avdio in video gradiv, 19 razglednic, 22 fotografij, 8 artoteka (umetniške slike), 10 filatelističnih izdaj.

Pridobili smo tudi **423** enot gradiva, ki smo ga zgolj evidentirali:

20 rokopisov, 15 razglednic, 25 filatelističnih izdaj, 362 drobnih tiskov, 1 zapuščino.

V letu 2017 smo od družine Dolinšek v dar prejeli tudi zapuščino Maksa Dolinška – evidenčni popis slikovnega gradiva obsega 4 albume in 2 škatli negativov, 3 škatle diapozitivov, 176 fotografij in 1 album ter 7 kolutov filmov.

3.2 informiranje zavezancev za obvezni izvod

OOK KOK je zbirala informacije o zavezancih za obvezni izvod ter **20 zavezancev** s posebnim

dopisom ali ustno obvestila o oddaji obveznega izvoda.
3.3 posredovanje informacij o zavezancih za obvezni izvod nacionalni knjižnici
OOK KOK je NUK-u posredovala 18 informacij o zavezancih za obvezni izvod.
3.4 seznanjanje uporabnikov z domoznanskimi zbirkami (v sorodnih kulturnih zavodih, zlasti muzejih in arhivih) na območju OOK
Uporabnikom s celotnega območja smo posredovali zahtevnejše domoznanske informacije ter jih seznanjali z domoznansko in ostalimi posebnimi zbirkami (šole, javnost, tiskovne konference, medgeneracijski centri) (4). V OK na območju (Dravograd, Slovenj Gradec) smo izvedli predstavitve posebnih zbirk in portalov dLib in Kamra za knjižničarje in javnost (2).
3.5 organizacija bibliografske obdelave domoznanskega gradiva s svojega območja
V obliki sestankov in korespondenčnih sej smo pregledali kriterije za obdelavo domoznanskega gradiva, koordinirali novosti in seznanili ostale knjižnice na območju o nalogah domoznanske delovne skupine. Organizirali smo sestanek na temo Uresničevanje koncepta domoznanske bibliografije serijskih publikacij in izbor člankov za domoznanstvo na primeru Koroškega območja z zamejstvom, ki smo ga začeli uresničevati lansko leto. Vsem trem knjižnicam na območju (Radlje, Dravograd, Slovenj Gradec) smo nudili strokovno pomoč pri obdelavi (katalogizaciji) zahtevnejšega gradiva. Sodelovali smo v ekspertni skupini za domoznanstvo pri koordinaciji OOK NUK, kjer smo letos pripravljali analizo stanja domoznanske dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah in naredili analizo za naše območje (Koroška).
3.6 izvajanje normativne kontrole
Koordinirali smo bibliografsko obdelavo domoznanskega gradiva in normativno kontrolo. Število redaktiranih zapisov: 192
3.7 izvajanje digitalizacije na območju
Da bi ohranili, zaščitili in hkrati olajšali dostop do starejšega domoznanskega gradiva, serijskih publikacij ter rokopisov, smo nadaljevali z dolgoročno načrtovano digitalizacijo knjižnične dediščine, oziroma pripravili e-vsebine za skupni regijski portal Kamra in dLib ter čitalniško dostopen arhiv knjižnice. Za digitalizacijo smo se skupaj s knjižnicami na območju odločili za nadaljevanje digitalizacije koroškega časopisa Slovenski vestnik (2. del). Skupaj je to obsegalo 22 letnikov in okoli 11.036 strani časopisa , ki je izhajal na območju slovenske Koroške v Avstriji. Časopis je dosegljiv na dLib-u , v obliki zaključenih zgodb pa tudi na portalu Kamra . Slovenski vestnik (drugi del oz. 22 letnikov): Korenine Slovenskega vestnika segajo že v obdobje osvobodilnega boja in tradicijo partizanskega tiska. Ves čas izhajanja je Slovenski vestnik spremljal in komentiral dogajanja na Koroškem in po svetu. Najprej kot glasilo OF, nato kot list Demokratične fronte delovnega ljudstva in kasneje kot osrednje sredstvo obveščanja Zveze slovenskih organizacij. Digitalizacija Slovenskega vestnika ima še poseben pomen v luči videnja slovenskega tiska na Koroškem, ki se je morala ves čas svojega izhajanja boriti za obstanek. Taka vrsta dejavnosti koroških Slovencev v obdobju njihove zgodovine ni nikoli naletela na ugodne možnosti razvoja in se je ves časa morala boriti za prodor in obstanek. Časopis je zabeležil številne pomembne članke, prispevke in informacije ter s tem zgodovino koroške preteklosti. Zato je koristen vir informacij za naše uporabnike in uporabnike svetovnega spleta. Digitalizacijo je izvedel zunanji partner z dolgoletnimi izkušnjami in referencami, ki nudi kvalitetno in ugodno storitev in ki zagotavlja revizijsko in zakonsko skladno elektronsko hrambo, po zahtevah nadzorne institucije KPMG (certifikat o revizijski skladnosti) in Arhiva Republike Slovenije (akreditacija).
Digitalne zbirke na Kamri: V letu 2017 smo na portal Kamra prispevali štiri nove digitalne zbirke: 1. Avgust Kuhar - Prežihov Gustl (1906-1964): Ob 110. obletnici njegovega rojstva in 65. obletnici izida prve številke Koroškega fužinarja Avgusta je iz rodnih Kotelj pot najprej zanesla v Maribor, kjer je najprej obiskoval humanistično gimnazijo in kasneje prestopil na tehniško srednjo šolo v Ljubljani; diplomiral je na elektrotehniškem oddelku leta 1929. Prva Avgustova služba doma je bila pri Združenju elektrotehničnih obrti Slovenije v Ljubljani, kjer je bil tajnik in urednik Elektrotehničnega vestnika. Že

oktobra 1935 se je zaposlil v železarni na Jesenicah, ostal tu petnajst let in na študijskem potovanju leta 1936 po Avstriji (Kapfenberg, Dunaj), Češki (Zlin, Witkowitz, Bohumin), Poljski (Katowice) in Nemčiji (Berlin, Düsseldorf, Dortmund, Gelsenkirchen, Essen) pridobil bogate izkušnje s področja racionalizatorstva. Organiziral je industrijsko šolo, vzpostavil referat za delovno varnost in urejal jeseniški Tovarniški vestnik. Po osvoboditvi je leta 1946 napisal publikacijo Male obratne izboljšave, zasnoval jeseniški tehniški muzej in strokovno knjižnico, ki jo je sam tudi vodil.

Z bogatimi izkušnjami se je v začetku 50-tih let vrnil na Ravne na Koroškem in se dejavno vključil v nadaljnjo obnovo in uspešno duhovno in materialno rast domačega kraja. Bil je dolgoletni in ustanovni urednik *Koroškega fužinarja* ter k sodelovanju privabil številne železarniške strokovnjake in druge domoznanske pisce. V časopisu je združeval strokovne članke, zgodovinske, leposlovne in umetnostne razprave ter preprosta sporočila, ker je želel dati vsaki številki zaokroženo vsebino, da bi jo tako približal vsebinski zasnovi nekakšnega zbornika. Njemu gre zasluga, da se je Koroški fužinar razvil v zelo uspešen časopis, ki je kmalu prerasel tovarniški okvir. Izhajal je do leta 2007 in v več kot pol stoletja odigral vlogo pomembnega glasila Mežiške, Mislinjske in gornje Dravske doline.

2. Ivan Kuhar - Prežihov Anza: življenje in delo (1904–1944)

Med brati Kuhar - Prežihovimi pobi, je bil Ivan zagotovo dolga leta po krivici prezrt. Ivan Kuhar, za domače Anza, je bil razgledan in zaveden kmet. Ker so se ostali bratje zgodaj raztepli po svetu, je Ivan ostal edina pomoč materi in očetu. Ostal je doma, pomagal na bajti in istočasno osebno in politično zorel. Žal so ga, še ne štiridesetletnega, nemški policisti ustrelili v globači v bližini domačije.

Ob 20. Kuharjevih dnevih in 80-letnici prve uprizoritve igre Koroška kmečka ovset iz Mežiške doline sta Mirko Osojnik in Bojana Verdinek združila moči in sestavila drobce iz življenja in dela Anzana Kuharja ter ob pomoči Občine Ravne in Prežihove ustanove izdala dragoceno monografijo Ivan Kuhar - Prežihov Anza: življenje in delo (1904–1944). Zgodba, ki jo prebirate, zvesto sledi poglavjem iz knjige.

3. Gregor Klančnik – slovenski gospodarstvenik in športnik

Gregor Klančnik je osebnost druge polovice 20. stoletja, ki je pomembno sooblikovala razvoj jeklarske in kovinsko predelovalne industrije v Sloveniji in Jugoslaviji, še zlasti pa na Ravnah na Koroškem. Kot športnik, organizator športnih prireditev in izgradnje športnih objektov je ustvarjal zgodovino slovenskega športa, zlasti smučarskega in se zapisal v srca številnih slovenskih planincev in pohodnikov.

4. Deset koroških festivalov (1945–1955)

Med leti 1945 in 1955 se je, izmenjaje na Ravnah in v Slovenj Gradcu, zvrstilo deset koroških festivalov, ki so bili pravi praznik koroške dežele.

3.8 domoznanski projekti (brez digitalizacije, število, naziv, kratek opis)

V okviru območnosti nismo prejeli finančnih sredstev za izvajanje drugih domoznanskih projektov (razen digitalizacije).

Učinki in doseženi rezultati:

V letu 2017 smo na spletnem portalu **dLib** objavili **22 letnikov digitaliziranih dokumentov** (vseh dokumentov na portalu 2868) in **11.036 digitaliziranih strani** (vseh na portalu **60.903**). Na portalu smo imeli lansko leto **71.820 skupnih vpogledov** v vsebino in **63.749 vpogledov v metapodatke**.*

**Iz zgornjih podatkov je razvidno izrazito zmanjšanje tako vpogledov v vsebino, kot tudi v metapodatke. S strani NUK-a smo dobili pojasnilo, da je do tega prišlo zaradi prenove portala dLib in izločanja spletnih robotov. Na tem bodo delali tudi v prihodnje in lahko pričakujemo spremembe tudi v naslednjih letih. To pa tudi pomeni, da zaradi spremenjene metodologije beleženja statistik, podatke na letni ravni težko primerjamo med seboj.*

V letu 2017 smo na portal **Kamra** prispevali: **4 digitalne zbirke** (vsebujejo 44 podzbirk), **216 multimedijskih elementov** (od tega 212 slikovnih in 4 dokumente (94 skenogramov), **2 novici** in **6 prispevkov uporabnikov v Album Slovenije**.

Skupaj novih zapisov: **266** (**272** s prispevki uporabnikov v Albumu Slovenije).

Ogledi zbirk, novic, MM elementov in Albuma Slovenije:

Digitalne zbirke: **23.716**

Novice: **1.445**

MM elementi: **13.038**

Organizacije: **421**

Album Slovenije: **302**

Skupno število vpogledov: **38.922** (38.620 brez ogledov Albuma Slovenije, samo zapisi, ki so vezani na organizacijo).

Promocija portala Kamra in digitalizacije (dLib) v letu 2017

V Medgeneracijskem centru smo predstavljali naše digitalizirano gradivo, spletna portala dLib in Kamra, možnosti dostopa in iskanja informacij znotraj digitaliziranega gradiva. Sodelovali smo tudi z ožjimi skupinami znotraj centra, ki se ukvarjajo z bralno kulturo in jim preko spletnih portalov (z našimi posebnimi zbirkami) predstavili posamezne dele posebnih zbirk knjižnice ter jim nudili pomoč pri izvajanju njihovih krožkov in delavnic. Še posebej želimo navdušiti starejše iz medgeneracijskega centra z rubriko Album Slovenije: osebni spomini 20. stoletja, namenjenega samostojnim prispevkom uporabnikov na domoznanskem spletnem portalu Kamra.

Portal Kamra in dLib smo celo leto predstavljali organiziranim šolskim skupinam, predvsem v okviru projekta Rastem s knjigo, v mesecu decembru smo organizirali tematsko zbiranje spominov z naslovom Odkriti spomin v Medgeneracijskem centru na Ravnah na Koroškem za Album Slovenije. Organizirali smo domoznanska delavnico Raziskujmo skupaj o domačem kraju za višje razrede osnovnih šol z uporabo vsebin spletnih portalov Kamra in dLib. Ob krajevnem prazniku smo pripravili razstavo Grofje Thurni in grad Ravne, kjer smo predstavili plakate nastale iz digitalnih vsebin portalov Kamra in dLib. Nove domoznanske vsebine portalov Kamra in dLib smo predstavili tudi v oddaji Kulturni drobir na Koroškem radiu.

Dostop do gradiva (uporabniki lahko neomejeno- preko svetovnega spleta dostopajo do virov informacij) <http://www.dlib.si/>, iskanje je možno po celotnem besedilu (časopisi, serijske publikacije), s tem je možna kvalitetnejša informacija uporabnikom.

Velikega pomena je ohranjanje in zaščita gradiva (vseh vezanih letnikov ter pridobljeno skenirano starejše fotografsko gradivo, ki je bilo v publikacijah objavljeno).

Knjižnice na območju (OK-ji) imajo ob boljšem koordiniranju vedno večji posluh in motivacijo za izvajanje domoznanske dejavnosti tako v svojih knjižnicah kot tudi v osrednji območni knjižnici. Naše sodelovanje se odraža v koordinaciji pridobivanja in obdelave domoznanskega gradiva. To pomeni uveljavljanje strokovne, kakovostne in gospodarne dostopnosti domoznanskega knjižničnega gradiva in informacij ter ohranjanja in predstavljanja tega gradiva širši javnosti. Pozitivni učinek je tudi povezovanje pri delu s sorodnimi ustanovami na območju. Vsi skupaj koordinirano dokumentiramo in predstavljamo spomin (preteklost) in utrip (sedanjost) širši skupnosti ter tako ohranjamo kulturno dediščino in krepimo identiteto lokalnega prostora. Poskušamo slediti produkciji vseh vrst domoznanskega gradiva in na ta način uporabnikom zagotavljamo hitrejše in predvsem dostopnejše informacije. Uspešno skrbimo za digitalizacijo dragocenega in redkega domoznanskega gradiva.

Na spletni strani knjižnice smo zabeležili tudi **10.282** ogledov digitalnih podatkovnih zbirk dostopnih na daljavo, ki jih knjižnica gradi sama.

4. Usmerjanje izločenega (odpisanega) knjižničnega gradiva s svojega območja OOK

4.1 Ali zagotavljate stalno hrambo uradnih publikacij s svojega območja?	DA x	NE ☐	
4.2 Ali izvajate usmerjanje izločenega gradiva?	DA x	NE ☐	
4.3 Ali hranite za območje OOK pomembno gradivo, izločeno iz splošnih knjižnic na območju OOK?	DA x	NE ☐	
4.4 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika regionalnega pomena?	DA x	NE ☐	
4.5 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika lokalnega pomena?	DA x	NE ☐	

V zadnji stolpec navedite razlog, če tega ne izvajate (npr. gradiva knjižnica nima).

<i>Prejeto izločeno (odpisano) gradivo iz OK na območju OOK (navedite knjižnice)</i>
1. 1 seznam, 71 enot, Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, izbrali 0
2. 5 seznamov, 2.501 enot, Knjižnica Radlje ob Dravi, izbrali 1
3. 1 seznam, 52 enot, Knjižnica Dravograd, izbrali 0
SKUPAJ: 7 seznamov, 2.624 enot, izbrali 1

Učinki in doseženi rezultati:

V letu 2017 so knjižnice nadaljevale z načrtovanim odpisom knjižničnega gradiva. Pri tem so upoštevale Pravilnik za izločanje in odpis knjižničnega gradiva NUK, Pravilnike o odpisu knjižničnega gradiva posamezne knjižnice in Normative in standarde za splošnoizobraževalne knjižnice.

Izločanje in odpis knjižničnega gradiva predstavlja pomemben element za izgradnjo kakovostne in učinkovite knjižnične zbirke. Uspešnost izločanja in odpisa se meri z aktualnostjo zbirke, z obratom zbirke, pa tudi z zunanjim videzom gradiva. Prav aktualnost zbirke je poleg izbora gradiva, ki ga knjižnice uvrščamo v zbirko, zelo odvisna od izločanja in odpisovanja gradiva.

Cilj je ustrezna knjižnična zbirka v osrednjih in vsaki krajevni knjižnici.

Na podlagi Pravilnika o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva so knjižnice nadaljevale z izločanjem uničenega, poškodovanega in izgubljenega gradiva (kontinuiran odpis) in zastarelega in neaktualnega gradiva ter dvojnic. Redno so nam pošiljale sezname izločenega in odpisanega gradiva. Večinoma je šlo za zastarelo ali poškodovano gradivo ali pa za gradivo, ki ga smo ga kot območna knjižnica že imeli, smo iz 7 seznamov izbrali le eno knjigo in jo kot dvojnico uvrstili v domoznansko zbirko Koroške osrednje knjižnice.

Splošne knjižnice pogosto prejemamo tudi darove bralcev. Le-ti gradiva načeloma ne ponudijo tudi nacionalni knjižnici, ki je zavezanec za hrambo t. i. Slovenike. V kolikor knjižnice tovrstnih izvodov knjižničnih darov ne uvrstijo v svoje zbirke, jih spodbujamo, da jih v koordinaciji s Koroško osrednjo knjižnico posredujejo v NUK, če jih tam še ni.

Podpisana odgovorna oseba izvajalca izjavljam, da so navedeni podatki točni in da je izvedba programa potekala v skladu s pogodbo. Izjavljam, da imajo finančni podatki za podlago

verodostojne knjigovodske listine in da je obračunska dokumentacija na vpogled v računovodstvu knjižnice.

Obvezni prilogi³:

Priloga 1: Poročilo o izvedbi programa izvajanja posebnih nalog OOK

Priloga 2: Finančna zgradba izvedenega programa posebnih nalog OOK

Datum:
28. 2. 2018

žig

Podpis odgovorne osebe:
Mag. Irena Oder, direktorica

Posebne priloge⁴ (npr. podrobnejši opisi izvedenih projektov, izdelava strokovnih elaboratov za osrednje knjižnice na območju za potrebe knjižnične dejavnosti npr. širitev knjižnične mreže, vzpostavitev novih izposojevališč, oprema IKT...) so v nadaljevanju tega obrazca, ne posebej.

³ K poročilu obvezno priložite izpolnjena zgoraj navedena obrazca.

⁴ Na tem obrazcu so priloge sestavni del.

PRILOGA 1:

MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA (MKI) – brezplačna za končnega uporabnika 2017

Projekt osrednjih območnih knjižnic za povečanje bralne kulture (Koroška osrednja knjižnica, nosilec projekta osrednjih območnih knjižnic)

Knjižnice pri zadovoljevanju potreb uporabnikov po gradivu med sabo sodelujejo tudi z medknjižnično izposajo. Med prioriteta je v letu 2017 bila tudi za končnega uporabnika brezplačna medknjižnična izposoja (MKI) za strokovno in študijsko gradivo. Območne knjižnice smo sodelovali že pri pripravah na usklajene postopke izvedbe brezplačne medknjižnične izposoje za končnega uporabnika na območju celotne Slovenije, vse potrebne dogovore je za potrebe vseh OOK vodila Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem. Vsaka OOK je z osrednjimi knjižnicami na območju leta 2016 sklenila **Dogovor o izvajanju za uporabnike brezplačne medknjižnične izposoje med knjižnicami na posameznem območju**. Namen dogovora je zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij, kar je prva od posebnih nalog osrednje območne knjižnice. Sestavni del te naloge je tudi medknjižnična izposoja, ki prebivalcem na širšem območju omogoča čim bolj enakopraven dostop do gradiv in informacij. Ta dogovor ureja način izvajanja brezplačne medknjižnične izposoje za uporabnike knjižnic na območju.

Območne knjižnice pa so med sabo sklenile **konzorcijsko pogodbo** o sodelovanju pri izbiri izvajalca poštnih in z njimi povezanih storitev v okviru projekta izvajanja brezplačne medknjižnične izposoje za uporabnike splošnih knjižnic

Prehod na novega ponudnika podjetje EKDIS leta 2016 je bil zelo uspešen. Stroški so se ob prehodu na novega ponudnika precej znižali, skoraj za polovico na posamezni paket. Kljub dejstvu, da smo v letu 2016 knjižnice med seboj posredovale več paketov, kot je bilo prvotno načrtovano in da so bile vključene v izposajo vse knjižnice območja, so zaradi že omenjenega znižanja stroška na posamezno pošiljko odobrena sredstva zadostovala za pokritje stroškov posredovanja pošiljk preko brezplačne medknjižnične izposoje. Tudi Ministrstvo za kulturo je prispevalo k uspešnejšemu izvajanju storitve brezplačne MKI na območjih, saj je sredstva, namenjena tej storitvi v tem času podprla s 500 EUR na osrednjo knjižnico v mreži osrednje območne knjižnice.

Tabela 1: Delež MKI po območjih in stroški 2017

Območje OOK	Planirano/Odobreno MZK 2017/EUR	Število paketov	Porabljeno EUR
Celjsko	5.000	1.861	3.578,75
Obalno-kraško	3.000	891	1.760,53
Gorenjsko	2.500	711	1.363,93
Osrednjeslovensko	4.500	1.664	3.232,07
Štajersko	1.500	270	568,40
Pomursko	2.000	472	904,46
Goriško	2.000	526	1.013,89
Dolenjsko	4.500	1.423	2.718,50
Spodnjepodravsko	380	99	189,95
Koroško	900	377	724,88
SKUPAJ	26.280	8.294	16.055,36

Vir: Poročila OOK po območjih in EKDIS

V Tabeli 1 so prikazana v letu 2017 odobrena sredstva s strani MZK RS, število odposlanih in dostavljenih paketov in porabljena sredstva.

Na vseh relacijah na vseh območjih Slovenije je po MKI bilo poslanih 8.294 paketov, za kar je bilo porabljenih 16.055,36 EUR. Načrtovana je bila poraba 26.280 EUR. Prihranek pri porabi je 39 %. Primerjava z letom 2016 pa še ni mogoča, ker smo na novega ponudnika EKDIS prešli sredi leta 2016.

Tabela 2: MKI po območjih 2015-2017

Območje OOK	2015*	2016**	2017	Indeks	2017 1.000/preb.
Celjsko	929	1.232	1.335	143	4,41
Obalno-kraško	714	815	624	87	4,18
Gorenjsko	609	1.247	1.143	187	5,60
Osrednjeslovensko	1.046	1.150	1.970	188	3,44
Štajersko	236	207	221	94	0,93
Pomursko	408	618	371	91	3,21
Goriško	770	941	423	55	3,59
Dolenjsko	1.220	1.082	1.927	158	9,06
Spodnjepodravsko	34	33	89	261	1,05
Koroško	277	328	287	104	4,05
SKUPAJ	6.243	6.821	8.390	134	4,07

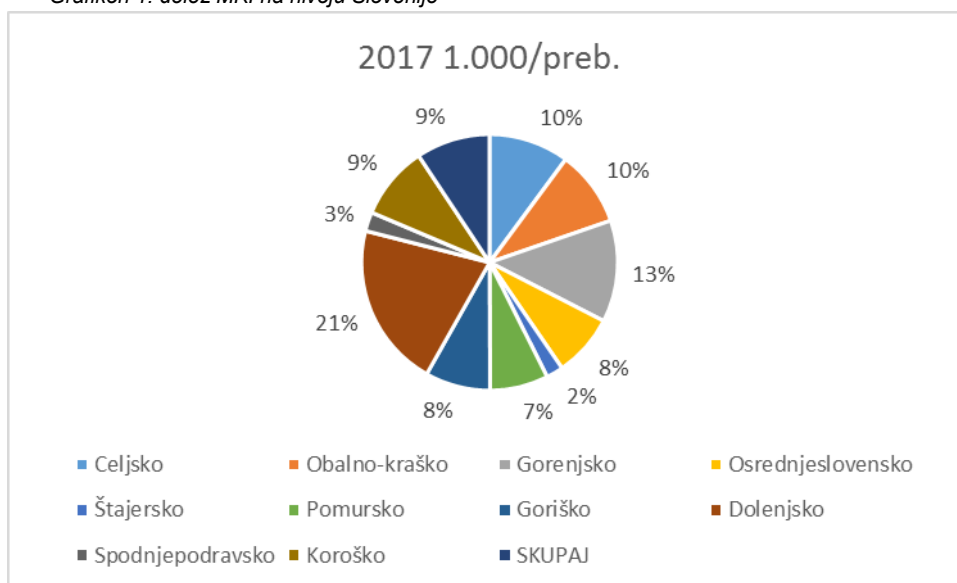
*Brezplačna MKI pred prehodom na novega ponudnika

**Od maja 2016

Od uvedbe novega ponudnika storitve sredi leta 2016 se v deležu MKI splošnih knjižnic na nivoju Slovenije za uporabnika brezplačne MKI kaže rast (**Napaka! Vira sklicevanja ni bilo mogoče najti.**). Indeks je izračunan za leto 2017 glede na leto 2015, v katerem MKI še ni potekala preko novega ponudnika. Leto 2016 pa še ni primerljivo, ker smo na novega ponudnika EKDIS prešli sredi leta. Največji delež na 1.000 prebivalcev še vedno dosegajo na Dolenjskem območju (9,06), najmanjšega pa na Štajerskem (0,93).

V deležu MKI splošnih knjižnic na nivoju Slovenije (*Grafikon 1*) dosegajo največji delež na Dolenjskem (21 %), Gorenjskem (13 %) in Celjskem območju (10 %), najnižjega pa na Štajerskem (2 %) in Spodnjepodravskem območju (3 %).

Grafikon 1: delež MKI na nivoju Slovenije

Vir: Osrednje območne knjižnice za poročilo 2017

V letu 2017 Je Koroška osrednja knjižnica kot nosilka projekta vse OOK pozvala k izpolnitvi vprašalnika, v katerem smo želeli preveriti, kako so s storitvami zadovoljne. Vse knjižnice so z novim izvajalcem storitve načeloma zadovoljne. Nekatere knjižnice pa so vendarle izrazile delno nezadovoljstvo. To so knjižnice na območju OOK Novo mesto, OOK Celje in OOK Koper. Gre za posamezne primere, s katerimi smo seznanili podjetje EKDIS. Sproti spremljamo in rešujemo težave, ki se pri tem pojavljajo, prav tako porabo sredstev posamezne območne knjižnice. Ugotovljamo, da je bila menjava dobavitelja te storitve smiselna in analiza je pokazala, da v letu 2017 nobena od območnih knjižnic sredstev, namenjenih za brezplačno medknjižnično izposoja, ni prekoračila.

Cilj brezplačne storitve za končnega uporabnika na vsakem od območij je torej dosežen, ne glede na to ali je uporabnik osrednje, območne ali krajevne knjižnice.

Zaenkrat ostaja za uporabnika brezplačna medknjižnična izposoja na relaciji med OOK in osrednjo knjižnico in obratno ali pa tudi med osrednjimi knjižnicami na območju OOK. Da pa smo stroške MKI lahko omejili oz. znižali, smo določili tudi kriterije za MKI, skupne vsem knjižnicam. Brezplačna medknjižnična izposoja je mogoča za:

- knjižnično gradivo, ki se uporablja v študijske, raziskovalne, kulturno-izobraževalne namene in za spodbujanje bralne pismenosti (strokovna presoja vsake knjižnice).
- praviloma ni v zbirki knjižnice, ki si gradivo izposoja za svojega člana.

Pogoje izposoje in uporabe gradiva določa knjižnica, ki gradivo izposoja.

Še naprej spremljamo število in upravičenost medknjižničnih izposoj v odnosu do velikosti knjižnice, njenih prihodkov, knjižnične zbirke in prirasta gradiva ter spremljamo stroške v zvezi s to storitvijo. Zato območne knjižnice dvakrat letno Koroški osrednji knjižnici kot nosilki projekta o tem poročajo, v Koroški osrednji knjižnici podatke analiziramo in po potrebi ustrezno ukrepamo. O rezultatih poročamo vsem območnim knjižnicam in na koordinacijo v NUK.

Koroška osrednja knjižnica kot nosilka projekta spremlja delovanje in učinkovitost izvajalca paketnih storitev na območju ter sproti rešuje morebitne težave tudi v zvezi z izvajanjem storitve. In prav kvaliteta izvajanja te storitve (pravočasna dostava) je vedno pogostejši problem, ki mu namenjamo veliko pozornost in energije.

Proučili smo tudi možnosti nadgradnje storitve na obliko dvo-nivojskega načina zagotavljanja brezplačne medknjižnične izposoje, in sicer najprej možnost med območnimi knjižnicami (OOK→OOK), v prihodnjih letih pa na nacionalnem nivoju v celoti in menimo, da je za uporabnika brezplačna MKI med OOK-ji sicer naslednja logična relacija, ki jo v okviru območnosti še lahko uvedemo v sistemu za uporabnika brezplačne MKI. Vse nadaljnje širitve pa so gotovo stvar sodelovanja tudi drugih institucij oziroma teles (Združenje slovenskih splošnih knjižnic, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije). Na osnovi odgovorov OOK v anketi večinoma in pod določenimi pogoji (izbor kriterijev, nivojskost) sicer OOK podpirajo idejo o nadgradnji projekta v enem od prihodnjih let, a so njihovi predlogi v zvezi s kriteriji zelo različni.

Trenutno je skupni nastop vseh slovenskih osrednjih območnih knjižnic pri izvajanju za uporabnika brezplačne MKI primer dobre prakse, s katero OOK znova potrjujemo svojo upravičenost in vlogo območnih knjižnic.

Poročilo pripravila:
Darja Molnar,
koordinatorica za območne naloge

PRILOGA 2:

IZPOSOJEVALIŠČE STROJNA

Koroška osrednja knjižnica je sredi leta vzpostavila novo organizacijsko enoto in sicer izposojevališče Strojna v občini Ravne na Koroškem. Gre za najvišje ležečo vas v Sloveniji (1055 m) in se razprostira od Zelen Brega do Suhega Vrha in vse do meje z Avstrijo. Hribovito naselje raztresenih kmetij slovi po strminah, v katerih je delo na poljih in pašnikih zelo težko vsakdanje opravilo. Nekaj kmetij je izjemno velikih, tako da dajejo videz celih zaselkov. Na Strojni in okolici po zadnjih statističnih podatkih živi 109 prebivalcev, ki pa zaradi oddaljenosti od večjih krajev nimajo dostopa do knjižnice in njenih storitev. Knjižnica je z vzpostavitvijo izposojevališča s premično zbirko uporabnikom te vasi omogočala dostop do knjižničnega gradiva, prav tako do nekaterih drugih storitev in dejavnosti (pravljične ure, manjše razstave, druge prireditve ...). Trenutno je v izposojevališču na voljo 1.029 enot knjižničnega gradiva iz premične zbirke.